

# SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijaške velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“.

Opravištvu, na katero naj se blagovoljijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

## Govor slovenskega poslanca g. dr. Vošnjaka

o vplivanju vladnih organov pri volitvah  
(v seji državnega zbora 9. dec.; na tanko po stenografičnem zapisniku poročevan).

„Kar je spoštovani gospod poslanec grof Coronini (mi smo njegov govor priobčili v št. 286. „Sl. N.“ Uredn.) tako izvrstno in resnično povedal o uplivanju vlade, ki se niti nepostavnosti ne boji, na volitve in o tistem usiljevanju aktivnih uradnikov v zaupna nameščenja pri ljudstvu, mi daje povod, da navedem dotičen slučaj tej slavnej zbornici, in sicer s Kranjskega, iz dežele, kjer je slovenski narod, ki je sicer z davki jako dobro blagoslovljen, a tem bolj v političnih in narodnih pravicah prikrajšan.

„Po famoznih volitvah v kranjsko trgovinsko zbornico, o katerih nepostavnostih se je uže v tej zbornici govorilo, bil je mladi tajnik ljubljanske deželne vlade, menda v zahvalo za njegove velike zaslugе pri teh volitvah, imenovan za ces. kr. okrajnega glavarja. Lavorike, katere si je pridobil na polji volilne agitacije, mu tudi na njegovem novem mestu niso dale spati. Lani se je res po skupini velicij posestnikov vrnil za poslanca v kranjski deželni zbor. Letos si je v glavo ubil, da če izvoliti dati se v cestni odbor svojega npravnega okraja litijskega, da postane potem njegov načelnik. Volitev se je zgodila; volilci, večjidel župani — bili pa so vendar tako trdovratni, da silnega okrajnega glavarja niso hoteli voliti. Kaj se je zgodilo? Akoravno se je popolnem zakonito volilo, je vendar de-

želna vlada volitve za neveljavne izpoznala in nove razpisala. (Klici na desnej: čujte!)

„Pri drugej volitvi se je posrečilo vztrajnim agitacijam in celemu oficijalnemu pritisku, kakor ga vporabljajo o takih prilikah politični organi, okrajnemu glavarju vsaj toliko, da je bil v odbor voljen.

„A ko se je odbor zbral, vendar nij hotel tega strastnega mladega moža za načelnika voliti. Kaj se pa zdaj zgodi? Zaradi te upornosti se je odbor, akopram je bila volitev popolnem zakonita, zopet razpustil in v tretje se je volitev razpisala. (Veselost. — Klici: čujte!) Okrajni glavar si je dal največji trud, da bi vsaj pri tej tretje volitvi tako vdane elemente dobil v odbor, da bi on zmagal. Uporabil si je znani agitacijski aparat vlade, obljubovalo se je, strašilo, žugalo županom, ki so volilci v cestni odbor. Posebno litijskega župana, splošno čislane gostilničarja, ki uže 16 let brezplačno županuje v splošno zadovoljnost, je okrajni glavar preganjal s srdom, ki nij čisto nič viteškega imel na sebi. Končno je tako daleč šel, da je svojim podložnim uradnikom odločno prepovedal z okrožnico, da ne smejo hoditi v to gostilnico. (Čujte!) Vendar nij dosegel, česar se je nadejal. Odborniki so bili s tem še bolj razdraženi, in ko se je končno volilo, je okrajni glavar res propadel, in 25. novembra t. l. so bili voljeni zares neodvisni možje. Res bi rad vedel, kaj bo vendar deželna vlada kranjska zdaj počela, in ali bo tudi to tretjo volitev ovrгла.

„Tako ravnanje, gospoda moja, ki v političnih uradnikih ne kaže admini-

strativne organe, ampak le **politične agitatorje**, tako ravnanje pač vladne avtoritete v deželi ne more poviševati. (Pravo! na desnej.)

„Stanje opozicijskega časnikarstva na Kranjskem je še veliko bolj brezvarstveno in nezakonito kakor na Tirolskem ali Češkem, a pridržujem si, o tem predmetu govoriti pri debati o budgetu justičnega ministerstva.

„Mi Slovenci smo sicer že vsega vajeni in bomo — ako Bog da — **tudi tlačenje sedanje vlade prenesli**.“

„Nazadnje se **bode tudi ta vlada k mrtvim vlegla**, in potlej — tega naj si bodo ekscelencije na vladnej klopi v svesti — se ne bodo mčučeni in **tlačeni ljudje** od žalosti jokali, k večjemu od veselja se bodo. (Pravo! na desnej.)“

Na te dr. Vošnjakove pritožbe se vzdigne stari — Dežman ki sicer vedno molči, a le tačas po konci skoči kadar čuje o tožbah naših, da bi jih zavračal. Dežman pravi da nij res, kar je dr. Vošnjak rekel. On pravi, da je le hvaležen če politične oblasti posezajo v občine s podporo. (Minister Lasser se je potem sklicaval na Dežmana).

Dr. Vošnjak na to odgovarja (po stenogr. zapisniku): Gospod poslanec za Kočevje je v svojej znanej sofističnej maniri pozornost visoke zbornice odtegnil od stvari, katero sem jaz v svojem govoru naglašal in je druga vprašanja privlačeval, ki niti ne spadajo k tej stvari. On nij poskušal niti dvakratnega nepravičnega razpuščenja niti imenovanega cestnega odbora, niti vplivanja na volitve po političnej oblasti poskušane, ovreči, ker tega baš nij mogel, Jaz torej ne morem

## Listek.

### Zaljubljeni hudič.

(Ukrajinska povest; poslovenil L. G. P.)

(Konec.)

VIII.

Zgodaj zjutraj je bil ded v Koši. Komur je povedal, da je včeraj zvečer odjezdil od svetih gor, ni živa duša mu nij verovala tega, pa saj — kako bi mu tudi bil veroval kdo, da je eno noč trideset milj daleč bil prijezdil! Česa vsega ded nij zvršil na tem konji! Ko bi poslušali, kaj je pripovedaval, gotovo ne bi verovali, in ves teden bi lahko pravil njegove dogodke.

O nekovej priliki se je ded hudoval, a tudi sklenil je, da odjezdi v Bakčisaraj in da v obraz pljune krimskemu kanu. Toda kaj menite, kaj je učinol? Jezdil je tja in pljunil vanj, poleg tega pa ga je še prav pošteno ozmirjal. Pa da znate, kako je ded znal zmer-

jati, kajti naučil se je bil to od nekovega Moskovčana.

„Čuj,“ — zarenčil je, „čuj, kan, ti hudičevi zarod, bisurmansko seme, peklenski, vražji, anafemski sin, tri sto hudičev naj ti razčesne želodec!“

Kadar so Sičanje planili na kako tatarsko jato, vselej se je zagostil v najtemnejšo gnječo; a ko hitro so začutili žrebca hudiča, jeli so se razmikati in bežati, ded pa je Tatarjem glave sekal tako, kakor jih žanje žanjec maku, da so se glave kar trkolile po zemlji, kakor debele hruške.

Štiri leta je bil ded kronan ataman, ko pa je tisti čas poknil, zapustil je Sič. Sičanje ga sicer nijso hoteli pustiti, toda, ko se jim je ded bil razodel, potlej so ga izpustili. Dejal jim je:

„Rad bi ostal pri vas, tovariši, ali nekej čaralnici sem obljubil, da se oženim z njo, torej moram, saj sami znate, zvest biti kovaškej besedi.“

„Kakov junak je naš Ciril!“ — zaženo smeh Zaporožci, „bogme — da se ne boji ni hudičevega tovaristva!“

„Res — da ne, ljubi bratje! ne bojim se ga, kakor se tudi ne bojim hudiča jezdariti!“

Zasede hudiča, odjezdi, o polu dne je uže v svetih gorah. Gleda in gleda in vidi toliko temo slavcev, kakor bi se z vsega sveta bili zgrnili — in lesove in gore so bili pokrili tako, kakor jih pokriva temna noč.

Ko hitro jih hudič zagleda, stresne se, pobesi glavo in rep: kasno je bilo, da je slutil svoje gorje. Ko pridirjata na mejo, čez katero nij bilo varno jezdit hudiča, ded sko-leha s svojega žrebca in omeni: „Zdrav, hudič, nikar se mi zaradi tega ne osveti, voščim ti srečo za verno službo!“

Jedva je ded izgovoril to, potiči se konj. Ko hitro pa je ta demonski tič krohotnil, takoj je vzletela vsa tičja truma, da je božje solnce otemnelo. Planili so na hudiča, ded se

ritrditi misli nj. ekcelence gospoda ministra notranjih zadev, da so z odgovorom g. poslanca Dežmana moje pritožbe odpravljene.“

## Politični razgled.

### Notranje dežele.

V Ljubljani 16. decembra.

V **državnem zboru** se je nadaljevalo posvetovanje o proračunu naučnega ministra Stremajerja. Naš neutrudljivi slovenski poslanec dr. Vošnjak se je zopet pri tej priliki oglašil in energično ponavljal stare pritožbe slovenskega naroda glede srednjih šol in ponemčevanja, ki se v njih godi. Tudi ta govor hočemo prinesiti po stenografičnem zapisniku. — Tudi drugi slovanski poslanci so se oglasili. Wurm je govoril za češko-moravske šole, Gierovski je govoril z rusinskega stališča, dr. Monti je tožil, da je v Dalmaciji premalo slovanskih ljudskih in srednjih šol; Weber je dejal, da so Slovanje v Avstriji, posebno Čehi na Moravskem tako na slabem, kakor raja v turški Bosni; vrli isterski poslanec dr. Vitezleč pojasnjuje žalostno stanje šolstva v Istri, kjer so uradniki mej slovanskim ljudstvom, ki slovanski ne znajo.

Iz **Pešte** se javlja, da bode ogerska vlada še le po končani budgetnej debati natančno govorila o tem, kaj je opravila o bankovem vprašanju. Videti je, da kadar bode proračun dovoljen v državnem zboru cislejtanskem in v ogerskem zboru, potem stoprav postane na obeh straneh ostrá ministerska kriza.

### Vnanje države.

Iz **Carigrada** se poroča, da je bila 13. decembra druga seja predkonference, da je splošni vtis dober t. j. miru podoben. Rumunski minister Brătianu je prišel v Carigrad. Veliki vezir je imel s Salisburijem daljši razgovor.

Iz **Rusije** pak dohajajo novinam vesti, da se oboroževanje tako natančno in vstrajno nadaljuje, kakor da bi se vojska prav za gotovo pričakovala.

**Rumunski** uradni list prinaša knežev ukaz, da se razen uže 8 obstoječih dobrobanških regimentov še osem novih taci osnuje od 1. januarja naprej.

V **Greciji** je zopet Komuduros sestavil ministerstvo iz vodjev raznih strank, da bode močnejše, ker je močnega treba tako v resnih časih.

Na **Francoskem** je ministerska kriza, ki je več nego cel teden trajala, zdaj končana. Z imenovanjem Jules Simona in Martela je zadovoljna večina. Predsednik je v seji 14. dec. kot program novega ministerstva izrekel: držati se principij svo bode vesti, iskreno spoštovati vero, parlamentarno vladati in republikanskej vladi pri vseh uradnikih polno spoštovanje pridobiti.

## Dopisi.

**Iz Šoštanja** na Slovenskem Štajerskem 13. decembra. [Izv. dap.] Volitve za občinski odbor so se pri nas pretekli teden vršile. Ker je naš trg združen s kmetško okolico, katera ima več volilcev, nego celi trg, je vselej pri volitvah nekako tekmovanje mej kmeti in tržani in tako je tudi sedaj bilo. K temu še pride, da večina tržanov malo mara za slovensko narodnost ter da se, ker za silo nemški govori, ima za nekaj vzvišenega nad kmetom. Pri poslednji volitvi pred tremi leti so tržani si večino pridobili, a letos je prišlo k volitvi toliko kmetških volilcev, da se je precej spoznalo, da delajo po kadem dogovoru. In res so kmetje v vseh razredih s svojimi kandidati zmagali, tržani pa so popolnem propali. Kajti izvoljenih je 17 kmetških odbornikov, iz trga pa so kmetje samo enega tržana g. Ivana Vošnjaka izvolili, ker ga poznajo kot narodnega moža. Kmetom se ne more oponašati, da so svojo večino rabili za svoje ljudi, tem manj, ker so rekli, da kot Slovenci hočejo imeti slovenske zastopnike, vendar bi se smeli nekaj na trg ozirati ter mu pustiti vsaj tretjino odbornikov.

Tržanom šoštanskim pa naj to bode v poduk in svarilo, da malomarnostjo v narodnih stvareh ali celo s protivjem proti lastni slovenski domovini družega ne bodo dosegli, nego da ostanejo popolnem izolirani v celem okraji. Tudi okrajni odbor nema več sedeža v Šoštani, ker je novo izvoljeni načelnik in večina odbornikov v Velenji. Šoštanj tedaj za prihodnja tri leta ne bode imel v svojem zidovji niti župana, niti okrajnega načelnika, ostane mu pa tista zmes ljudi, ki so skušali skupaj stlačiti nekaki nemški „Gesangsverein.“ Ne dajte se smešiti pred svetom in ostanite kar ste po rodu in domovini, poštene Slovenci.

**Iz Gorice** 13. dec. [Izv. dop.] Dovolite, da vam denes nekoliko poročam o stanju našega mesta, ter omenim nekatere javne naprave, ki so vredne, da bi se tudi v Ljubljani posnemale. Čuditi se mora človek, ako vidi, kako je Gorica zadnja leta narasla glede števila prebivalcev in razširjenja mesta. Še pred dobrimi dvajsetimi leti je štela okolo 12000 duš, zdaj pa jih šteje za 50 odstotkov več, in akoravno po „krachu“ vse nekako spi,

— ne nazaduje nikakor — nadejati se je vedno še, da bode mesto napredovalo ter postalo večje.

Tudi glede javnih in privatnih institucij vam imam vesele reči poročati, posebno sti pa dve napravi, ki bi se, kakor sem zgoraj rekel, v Ljubljani tudi smele posneti, to je javna trgovnica (markthalle) pa izpraznenje mestnih stranišč pnevmatičnim potom. Gnjenje, ki zabranjuje svobodno pot, vpitje prodajajočih in kupujočih žensk, ki tržijo s sadjem in zelenjavo, vsega tega tukaj nij več, v Ljubljani pa je na glavnem trgu. Občina pa je najela četirioglat obzidan prostor, nekaj privaten vrt, blizu ribjega trga, ki meri okolo 1800 □ m; okolo in okolo so majhne lopice njih 34, v sredi prostora pa je velikanska, železna streha, ki gotovo tri četrtine celega prostora pokriva. Pod to streho gospodarijo prodajalke sadja pa zelenjadi. Potem je 16 vrst miz, ki so po 1 meter široke, 12 metrov pa dolge. Vsak kvadratni meter je za eno prodajalko, in takih staj je 192. Tukaj posebno ob jutranjih urah vse mrgoli in kramlja, mlade in stare ženske tekajo sem ter tja, a na javnem trgu nij več onega šuma, kakor nekdanj.

Za vsako stajo se plača na dan 2 kr., zato imajo pa kupovalci in prodajalci ta dobiček, da so o vsakem vremenu lepo na suhem o hudej vročini pa v senci; prodajalke imajo priložno mizo, pa klopico, da sede in zato rade plačajo vsak dan 2 kr. Butike, ki so v okolji imajo v najem mesarji, trgovci se suhim mesom, pa kramarji. Iz dohodkov od teh staj in butik se dobro izplačujejo stroški, ki jih ima občina.

Tudi druga naprava je vredna, da bi jo tudi pri vas v Ljubljani posnemali, namreč izpraznovanje mestnih stranišč po koncesioniranej privatnej družbi. Podvzetniki so zunaj mesta napravili veliko jamo po najnovejših tehničnih pravilih, ki se tako tesno zapre, da zrak ne more ne ven ne noter. V to jamo se devlje materija iz vseh stranišč mestnih, katere družba na ta-le način prazni: na vozu, ki ga vleče eden konj, stoji železen kason, ki drži 1 T/m; iz tega se zrak mehanično izvleče in kason se pripelje tik straniške jame. Zdaj se kason brez zraka zveže s cevjo z jamo, odpre se ventil in atmosfera tlači materijo v kason, t. j. kason jo posesa. Na ta način nij več onega smradu, katerega smo morali več-

še izpametil nij bil do cela, še na misel mu nij bilo prišlo, da bi bil roko dvignil in pokrižal se, tudi zinil nij bil še, da bi kako bogočestno pesen zapel — uže so Trutika na kosce imeli razstrganega. Njegovo meso je bilo izginilo nekam, le perje, to je semtertja plavalo po zraku. Žal je bilo dedu za tega hudiča, ali čemu bi mu še dalje bil, vrh tega pa se je ded motil z neko drugo stvarjo. — Kaj se namreč godi z Odarko, ali se je je usmilil, ali ne, gospod.

Ded — jedva je bil stopil čez prag, uže mu je Odarka iz grmovja nasproti prišla, — vsa ovenčana s cvetjem in trakmi, — kakor nevesta.

„Ljubi otimec,“ vskliknila je; „milostljivi bog se je usmilil — mene grešnice... Le tebe sem čakala, golobček moj, čakala sem te tako, kakor ovenela cvetica nebeske rose čaka.“ Še krasnejša je bila zdaj: bela in polnooka, ognjenih oči tako, kakor je danica svitla v temnej noči, zobe je imela čiste, kakor so

golobje beli na solnci, pod milim nebom; pritiskala se je k dedu, poljubljala ga je in objemala, križala sebe in njega.

Ded stoji na mestu, kakor očaran; ne zna, kde je in tudi svojim očem ne veruje; naposled se zgrudi na kolena, povzdigne roki k nebu in solzen spregovori: „Ljubi bog, kako nas imaš rad!“

„Brzo idiva k puščavniku,“ omeni Odarka, „uže od zjutraj te čakam.“

Ded prime Odarko za roko in otide z njo k puščavniku. Stopita v kapelico in se pokrižata — sredi kapelice stoji altar, na njem pa ležita dva venca.

„Pozdravljam te, Ciril!“ — ogovori deda puščavnik, ko ga zagleda. „Kako se ti je go-dilo v Zaporozji?“

„Hvala bogu, gospod oče,“ odgovori ded, „po vaših molitvah — in prizanesi bog tudi čarodejcu hudiču, — na hvalo mi je bil ta vražji sin.“

Ded je odmolil tri molitve: na čast ar-

hangeljcu Mihaelu, junaku Juriju in čarodejcu Nikolaju, potlej pa je puščavnik oba poklical pred oltar in pozakoni ju.

„Zdaj,“ — dejal je, „pomozi vama bog; bodita srečna in živita dolgo, nikar pa ne zabita, da je bog usmiljen grešnikom, ki se ke-sajo svojih grehov.“

„Tako, gospod oče, tako,“ omeni ded; „hudiči nehoté, da bi se skesal Trutik, na kosce so raztegnili hudobca, samo perje se je razletelo po zraku.“

Ko so se poslavljali, se je trikrat Odarka priklonila puščavniku tako, kakor svojemu očetu. Tudi ded se je hotel prikloniti, ali vrat se mu nikakor nij mogel vpogniti.

Sičanje imajo volčje zakone, le bogu se vklanajo, a do tal; torej se ded z obema rokama ubere za zatilnik in se silo prikima z glavo.

### IX.

Lepo se ded zahvali puščavniku, otide se svojo Odarko in ubere pot v Bereke. Ali ko-

krat duhati, za vselej je odpravljen. Gospodarstvo pa dobi material, ki je velike vrednosti. Ravno na ta način se prazni velika jama pred mestom, podvzetniki pa potem prodajejo gnoj kmetom, iz česar se odškodujejo. Drugo pot vam pišem o drugih javnih napravah, ako vam je všeč. (Gotovo! Ur.)

**Iz Vrhnike** 14. dec. [Izv. dop.] Ker se je do sedaj malo čulo o naši čitalnici, ki je nedavno zagledala beli dan, marsikdo si morda misli, da uže spi, ali pa umira, kot solnčni žarek, kedar jemlje slovo od zemlje. A temu nij tako! Dasiravno so se od vseh strani ljuti valovi va-njo zaganjali, da bi jo uničili vendar je dosedaj premagala vse navale — in stoji še vedno trdno. Pri teh napadih je izgubila ona, še mlada, nekoliko prijateljev, toda brez posebne izgube, ker brez teh prijateljev, ki je nijso nikakor ljubili, bode še lepše cvetela, ter se razvijala.

Žalostno je, da ima Vrhnika mnogo tacihi ljudij, ki sovražijo in smelo pogledujejo domače narodno gibanje, sploh vse, kar je lepega in potrebnega za omiko spečega našega slovenskega naroda. Bogatini se zabavajo po krčmah, ter ne pomislijo, da človek, ki nema posebnih dohodkov, ne more vedno v krčmi sedeti, in čas tratiti s praznimi pogovori; on se rad kratkočasi pri brani časnikov in knjig, kar mu bolj koristi nego krčme. A ljudje, žalibog, tega ne pomislijo! Naša čitalnica se ne vtika v nikakoršne politične zadeve, a vendar jo hočejo, bodi si narodnjaki, ali neki sovražniki slovenskega naroda, z vso silo zatreti.

Trije narodovi nasprotniki so se celo zarotili, da jo morejo v kratkem razrušiti. Ali se omenjeni nasprotniki ne kažejo sovražniki naroda? Kar je še bolj žalostno, najde se tudi mej narodnjaki kedo, ki je k življenju čitalnice pripomogel, a zdaj? Obrekuje jo, ter jo hoče s prepirom in neslogo uničiti. Sramuje naj se takov odpadnik narodnega zavoda!

„Kaj bodo Slovenci! Nemci so omikanci, ki bodo ostali nepremagani“ je izustil neki „mehanič“ ki je bil do sedaj narodnjak, nedavno v očitnem kraju. Slovenci ne bodo ponosni, ako jim pride takovi omikanec v družbo, a tudi Nemci ne, ako bi vzeli tacega junaka, ki jih še ne umeje — v svoje naročje.

Pri nas na Vrhniki družega ne manjka, nego več edinosti.

A vendar je še mnogo narodnjakov na

liko je imel novcev! polno mošnjo, dobro nabito je imel, — samih rumenjakov, in kar koli le je pozelel, vse je srečno končal vselej. Poiskal si je krasen prostor nad reko, kjer nij bilo gosposkega vrta in postavil si je tam veliko hišo v dva konca. Nakupil si je volov, ovec, konj, s kratka vsega, česar je le treba gospodarstvu.

Odarka je srečno živela z dedom vred, čakala je sinove svatbe, dočakala je tudi vnuka in umrla je na dobrem glasu.

„Zdaj sem pa dopovedal. Osvobodite, če vam nijsem ustregel s čem; povedal sem le to, kar mi je razodel ded, a če je sam lagal, lažem tudi jaz.“

„A kaj se je pripetilo?“ — povpraša krčmarica in si otira oči, „spala sem v tem, ko ste pripovedovali, ded, kaj pa se je zgodilo s tistim vražjim repkom?“

„Znajste, ko se je bila Odarka otela, s korenino vred je odpal jej repek. Marsikaterikrat je ded pogledal, a ni poznalo se rij, kje je rastel.“

Vrhniki, kojim bijo čuteča srca v prsih, do narodnosti sveže in mlade čitalnice, za katero bi radi žrtvovali, da bi je le pred napadi ohranili. Takovim možem zakličem iz dna srca: Slava! Potezajte se za čitalnico! Prihodnjo nedeljo bode čitalnični občni zbor, kateri mora določiti njeno prihodnje življenje in osodo. Zatorej vi č. gg. društveniki, ki ste jej dosedaj še zvesti, ne pustite jo razrušiti, branite jo pred valovi, — da se ne bodo nasprotniki veselili njene pogube. Čitalnica si bode pa tudi po svoji moči prizadevala, ustrezati želji slednjega uda. — Quocunque modo pro patria!

**Iz Šalovec** na slov. Štajerskem 7. dec. [Izv. dop.] Sv. Miklavž mlinarski patron privel nam je zjutraj obilo vode iz zraka. Vrhu tega grem v vinograd v faro sv. Miklavža, kar je vsako leto naša navada in tam se zidemo sosedje ter pogovarjamo pri „dobrej kapljici“ o dobrih in slabih vinskih letih, o zboljšanju vinogradov itd. do mraka in potem gremo vsak na svoj kraj. Pot tja nij letos nič kaj prijeten, ker gaziti je treba do kolena, vozni pot pa je brez dna in tako moramo s kapljico, ki smo jo v jesen nabrali, čakati ker prvič nij kupcev, ki bi njo kupili in drugič ko bi prišli ne morejo vina iz vrhov spraviti. Tu in tam ga kateri ki je po polovnjaku nabral proda po 70—80 gld. brez posode — sedaj po pretakanju bo vendar dražje; sladko sicer ne bode a boljše pa vendar kot letnik 1870. — Pa kakor se kaže bode dobro z vinom kdor le more čakati. Stari vincarji pravijo da je trta o Martinovem pozebla, ker les dozoril nij. Varuj nas bog te nesreče, kje bi potem denar za davek vzeli, ker na zimsko silje ne smemo; preveč upati; dežuje zmirom, zarad tega stoji po njivah voda in če ta zmrzne in gori sneg pade je ozimina proč. Pa tolažimo se da ni in ne bode tako hudo, kot se govori in misli.

## Telegram „Slovenskemu Narodu“.

**Iz Idrije** 15. decembra. Slavna zmaga pri volitvi mestnih odbornikov 3. razreda! Narodni kandidat dr. Jenko je dobil 65, nemškutarski kandidat Onderka pa le 21 glasov. Po polu dne je nadaljevanje. (Živeli zavestni narodni idrijski meščanje! — Znano je našim bralcem, da se te volitve vrše zdaj uže drugič, ker prvih nij vlada potrdila. Kakor iz tega telegrama vidno, druge te volitve bodo še sijajnejše za slovensko stranko. Ur.)

## Domače stvari.

— (Slovensko gledališče.) V nedeljo se bode predstavljala priljubljena burka s petjem v treh dejanjih „Faustova kapica“. Ker je igra nedeljskemu občinstvu primerna, se je nadejati mnogo obiskovalcev.

— (Trden sodnijsk dokaz.) Iz Notranjskega se nam poroča, da sti dve ženski imeli mej soboj nekaj dolga poravnati. Jedna reče drugej: „Jaz ti hočem mleko namesto denarja dajati“. Druga reče: „Ovbe prav tako, mleko jaz še rajša jemljem, veš, botra, kar hodila bom z lončkom, potlej bovi pa porajtali tako po krščansko in prav.“ — „I to se ve da“ reče ona in vse je bilo dobro. Ona je hodila ali pošiljala po mleko, ta ga je dajala. Ko je neki čas obtekel, reče dajalka: „Zdaj svi pa kvit, dala sem ti 64 lončkov mleka več ti nijsem dolžna.“ — „Kaj 64? Bog ve da ne in mati božja! Nijsi jih dala 64!“ — „Pa sem jih!“ — „Pa jih nijsi.“ — „Ti

goljuživka!“ — „Ti lažnjivka!“ Tako se podajeti nekaj čas, nazadnje prideti k sodniku. Tam se prepričati po babjej šegi. A mož paragrafski, sodec cesarski v svojej Salomonskeje modrosti reče: „Tu ne bosti vpili. Vi dokazite, ali imate kaj pisanega ali prič, da ste res dali 64 lončkov mleka, ker priznate, da ste jih bili dolžni.“ — „Hočem! pisano imam“ reče ženska, teče domov in črez toliko in toliko časa na glavi prinese s trudom in potom sajaste in črvice vrata na katerih je bilo 64 črt z belo kredo začrtanih, in vsaka črta je pomenila jeden lonček, torej pismen dokaz — urkunde. Ali so ta dokument k protokolu priložili ali ne, tega ne znamo.

— (Z vragom se je mikal.) Piše se nam: V S. na slov. Štajeru leži uže od spomladi mož v postelji; brž ko ne ga je mrtvoud zadel ker se gibati ne more. Njega domači zazvedo, da je v P. o Medjimurji zakonsko družje, ki enake bolezni vrači. Pošljejo ponj in res prideta. Skopala sta slabega bolnika devetkrat zaporedoma ker mu je bilo „učinjeno“ in ko svojo „zdravniško spretnost“ opravita gre dedec vroč iz hiše (bilo je zvečer) ter zunaj tako neznano zatuli, da se vsi znotraj strašijo. Njega zdravniška pomočnica zakliče, da je vrag prišel; hitro skoči k vežnim vratam, zaloputne in nje drži, ter tišči in zove domače naj tudi držijo da vrag v hišo ne pride. Zunaj čujejo neko mikanje in za nekaj časa potrka dedec (bivši vrag) po vratih. Oni ga črez nekaj časa puste v hišo in on jim brez vse sape pripoveduje, da se je z vragom mikal, pa mu on nič nij mogel ker ta izpod kapa šel nij. „Ko bi šel iz pod kapa, bi ga raznesel bil vrag na solnčni prah.“ Sleparski zakonski par pobravši svoj zaslužek pete odneseta in ukažeta da domači osem dni od svojega hrama nobenemu tujemu nič dati ne smejo, ako to izpolnujejo bode bolnik božične svetke uže pri maši. Žalosten dokaz da naše ljudstvo še sedaj take vraže mara in takim sleparjem verjame, ter jih še plačuje.

## Razne vesti.

\* (Dr. A. Fischhof) se razgovarja v linskem koledarji o prebivalstvu v avstrijskih planinskih deželah in statistično dokazuje, da nemško prebivalstvo tam pojema. Uzrok temu pravi, je tudi to, da se Nemec veliko pozneje ženi, nego drugi narodi. — Največ nezakonskih otrok, pravi Fischhof, je na Korškem, namreč polovica vseh novorojenih.

\* (Morilec.) Lončar Hakel je te dni prišel v dunajsko mesto, kakor ima navado pred nedeljami in zapovedanimi prazniki, kajti mej tednom dela v Florisdorfu. Ko stopi v svoje stanovanje, zagleda roko moleti izpod postelje. Ko natančneje pogleda, vidi svojo ženo, — mrtvo, krvavo in smrdečo. Morilec je bržkone Hakeljev 20 letni sprideni sin, ki je pobegnil, da se ne ve kam. Policija ga je iskala, pa zastonj. Končno je prišel zločinec sam pred sodišče, in je vse izpovedal.

\* (Umor in samoumor.) V Nizi je Italijan Mastelloni ustrelil grofico Lavro Eredi. Ta je bila stara 23 let, posojevala mu je denar, in on ji je obetal, da jo vzame v zakon. Hotel je zdaj zopet denarja od nje, a ona mu ga nij hotela dati, zato jo je z revolverjem ustrelil, pozneje pa še sebe.

\* (Abdul-Kerim) vrhovni poveljnik turške armade, je bil poprej stotnik v pruskeje vojski. On je namreč rojen Nemec in se prav za prav zove Strecker, to je, zval se je tako, predno se je pomohamedanil. Bratranec turškega generalisima sedi kot poslanec v nemškem državnem zboru. Oče Abdul-Kerina je bil vladni tajnik v Erfurtu, pašov sin pa študira zdaj na gimnaziji v Fuldi.

## Za M. Vilharjev spominek

so dalje darovali ti-le č. gg.

Prenos . . . 31 gld. — kr.

|                                  |                       |    |   |
|----------------------------------|-----------------------|----|---|
| G. And. Magajna v Dolnjih Vremah | je nabral in sicer:   |    |   |
| And. Magajna                     | 2                     | —  | — |
| IV. Dekleva, jun.                | 1                     | —  | — |
| Franjo Novak                     | —                     | 50 | — |
| Lav. Pegan                       | —                     | 20 | — |
| Mat. Prelec                      | —                     | 20 | — |
| Jože Bole                        | —                     | 20 | — |
| Jak. Dujec                       | —                     | 50 | — |
| Josip Vidmar                     | —                     | 50 | — |
| And. Dekleva                     | 1                     | —  | — |
| Dalje je odboru došlo:           |                       |    |   |
| Sadar v Knežaku                  | 1                     | —  | — |
| Stefanec v Bistrici              | 5                     | —  | — |
| Av. Zabred v Borovnici           | 1                     | —  | — |
| Ant. Jugovec                     | 1                     | —  | — |
| Leop. Zaletel                    | —                     | 50 | — |
| Fr. Papler                       | —                     | 40 | — |
| Neimenovan                       | 1                     | —  | — |
|                                  | —                     | 50 | — |
| Drobek                           | —                     | 50 | — |
| Josip Košir                      | —                     | 40 | — |
| X.                               | —                     | 50 | — |
| <b>vkup</b>                      | <b>48 gld. 90 kr.</b> |    |   |

Vsem tem darovalcem se s tem izreka gorka zahvala, ter ob enem prosi, naj bi se tudi oni gosposdi, kojim se je privatno od strani osnovnega odbora pisalo v tej zadevi, da bi namreč v svojih krogih pri čestitih in spoštovanih pokojn ga nabirali doneske, — kaj kmalu — oglašiti blagovolili.

Zagorje na Notranjskem, 13. decembra 1876.

Za odbor: H. Legat.

## Očitna zahvala.

Ker je previdnost božja sklenila ljubega, nepozabljivega sina

## Poldeta

poklicati v bojši svet, se je pri pogrebu njegovem dne 11. t. m. razod la tolika ljubav do njega, da mi je dolžnost, se srčno zahvaliti vsem čestitim žlahtnikom, prijateljem in znanecem, ki so ga spremili na kraj večnega miru; ravno tako izrekam svojo najiskrenejšo zahvalo vsem mladim gospodom čitalniškim, ki so blagovolili ga nesti in svetiti.

Leopold Švab, }  
Marija Švab, } starši,  
Ana, sestra,  
žalujoči.

V Kamniku 12. dec. 1876. (398)

## Dorško olje

iz sale kitovih jeter,

iz Borgena na Norveškem;

rumeno 1 steklenica 60 kr.;  
nepremočljivo brez okusa in duha 1 steklenica 80 kr.;  
s železnim jedirom 1 steklenica 1 gold.  
Da se ponarejevanju izogne vtisneno  
bode moje ime na vsakej steklenici.

(53—34) **Gabriel Piccoli,**  
lekar, na dunajski cesti v Ljubljani.

Podpisani javlja slavnemu občinstvu Ljubljanskemu in okolice, da je v svoji

## panorami

na cesar Jožefovem trgu, v kateri se čez več ko 100 stekel gleda, nastavi drugo razstavljenje, da se blagovoljno pogleda.

(399—1) **Karel Loibl.**

## Največji sreča na tem svet

Je pri meni za prijet,  
Pri **Andrej Schreyerju** kupite  
**Galantrijske robe in igrače,**  
Po ceni in lepo vse dobite  
Tuje izdelke in domače:

Punce, oblečene in v sami srajci,  
Ognjišča, peči, vozove in konje,  
Živali vseh vrst, posebno lepi zajci,  
Kozlje, krave, pse in osle.  
Slone, kače in druge zverine,  
Mačke in tigre, leve in ovce,  
Ptice in pape, najlepše peteline!  
Gosle, kitare, rogove za lovce,  
Puske in sablje, bubne in čake,  
Trompete in flaute vrste vsake,  
Orgelce, harmonike velike in male,  
Jazeljica, gledišča, vočomete prav zale,  
Železnice lepe iz pleha in lesa,  
Kotije, vozičke in barka Noeta,  
Prodajalnice, zibelke, škrinje in kostne,  
Hiše in hlevi, tud' lepe postlje.  
Nove molitvene bukve in druge drobnije,  
Posebno lepi so albumi za fotografije,  
Leteči angelji in veliko brončenih reči,  
Zgornji, gospodom posebno priporoči.

(374—2)

## Tužci.

15. decembra:

**Evropa** dr. Dolence iz Cirknice. — Lerch iz Gradca.  
Pri **Slonu**: Finz iz Trsta. — Bischer iz Gorenjskega. — Watzak iz Zagreba. — Schweiger iz Dunaja.  
Pri **Mališih**: Fusenecker iz Dunaja. — Fischl iz Brna. — Ballok iz Št. Vida. — Schuh, Lewinsky, Poper iz Dunaja.  
Pri **Zamoreci**: Merva iz Vač. — Šober iz Kranja. — Strobl iz Litije. — Brusel iz Beljaka.

0 pravem

## Wilhelmovem

antiartritičnem antirevmatičnem

## kri čistilnem čaji

imamo več glasov, in priobčujemo jih nekaj tukaj, da se morejo bralci orijentirati.

Dr. Rust je v javnem zboru o tem zdravilu rekel: „Wilhelmov kri čistilni čaj zasluži ime ljudskega zdravila, ker vsako leto tisoč dokazov svojega srečnega uplivanja pri revmatizmi in protinskih boleznih daje — zdravilo, h katerem se bogatin in revež enako rada zatečeta, in katero najznamenitejši zdravniki priporočajo.“ — Dr. Röder je pisal v „Med. Wochenschrift“ 1871: „Wilhelmov kri čistilni čaj je po medicinskih zakonih jako dobro narajena zmes taceh rastlinskih snovi, ki specifično upliva na serozna običenja kože, v kateri se vsled motenja ali nehalnega soglasja mej elektriciteto v atmosferi in koži bolečina kaže in večkrat do neznosnosti raste.“ — Dvorni svetnik in prof. Oppolzer je na kliniki pri postelji protinskega bolnika dejal: „Wilhelmov kri čistilni čaj zasluži večjo pozornost, ker je več bolnikov, katerim sem na njih zahtevanje rabe dovolil, hvalilo njegov učinek.“

## Pred ponarejanjem in prevaranjem se svari.

Pri nakupu naj p. n. občinstvo gleda natanko na moje varstveno marko in firmo, ki se vidi na vsakem paketu zunaj, da se ne more ponarejati.

Pravi Wilhelmov antiartritični antirevmatični kri čistilni čaj se dobiva le iz prve mejnarodne fabrikacije Wilhelmovega antiartritičnega antirevmatičnega kri čistilnega čaja v Neunkirchnu pri Dunaju ali pa v mojih zalogah, zaznamovanih po časniki.

Eden paket, v 8 dozah, po predpisu zdravnika pripravljen, z naukom rabljenja v različnih jezicah 1 gold., posebe za kolek in zavoj 10 kr.

V priložnost p. n. občinstva se Wilhelmov antiartritični antirevmatični kri čistilni čaj tudi dobiva pri mojih gospodih jemalcih v Ljubljani: **Peter Lassnik,**

v Postojni: J. A. Kupferschmidt, lekar; v Zagrebu: Sig. Mittlbach, lekar; v Celji: Baumbachova lekarna in F. Rauscher; v Gradcu: Wend. Trnkoczy, lekar; v Gorici: A. Franzoni, lekar; v Kranju: Karel Šavnik, lekar; v Mariboru: Alojzi Kvandest; v Rudolfovem: Dom. Rizzoli, lekar; v Trbižu: Alojzi v. Prean, lekar; v Trstu: C. Zanetti, lekar; v Beljaku: Ferd. Scholz, lekar. (393—1)

## Prsne in pljučne bolezni

naj bodo kakoršna hoté, ozdravijo se najgotovješe z

## Wilhelmovim snežniškim zeliščnim alopom,

ki je po zdravniških pravilih narejen od  
Franca Wilhelma, lekarja v Neunkirchnu.

Ta sok se je na izredno ugoden način skazal proti boleznim v vratu in prsih, gripi, hripavosti, kašlju in náhodu. Veliko kupovalcev zagotavlja, da edino njemu se imajo zahvaliti za prijetno spanje. Posebno dober je ta sok kot varstvo pri meglah in ostrem vremenu.

Ker je jako prijetnega okusa, je otrokom koristen, na pljučah bolnim ljudem pa potreben; pevcem in govornikom potreben proti nočnemu glasu ali celo hripavosti.

Da je to res, kažejo mnoga pričala. — V dokaz navajam sledeča priznavalna pisma:

Gospodu Francu Wilhelmu, lekarju v Neunkirchnu.

Böronie, pošta Königstadt, 28. februarja 1876.

Prisrčno hvalo Vašemu blagorodju, da ste mi poslali Vaš Wilhelmov snežniški zeliščni alop, čutim, da mi je ta alop pri mojej pljučnej bolezni dobro storil, prosim Vas torej, da mi še 2 flaši Wilhelmovega snežniškega zeliščnega alopa po poštnem povzetju pošljete. Z vsem spoštovanjem Vaš hvaležni

**Franc Kozelka,** učitelj.

Gospodu Francu Wilhelmu, lekarju v Neunkirchnu.

Boskovic, 2. junija 1876.

Uljudno prosim, da mi s poštnim obratom, kakor vzadnjič, dve flaši Wilhelmovega snežniškega zeliščnega alopa, tega izvrstnega zdravila, pošljete; moji zelo bolnej ženi je tako pomagal, da ga če še naprej rabiti. Priporočevaje se z visokim spoštovanjem

**Moric Saxl.**

Oni p. n. kupovalci, ki moj izvrstni snežniški zeliščni alop, ki ga uže od leta 1855 napravljam, pravega dobiti želé, naj vselej jasno zahtevajo

## Wilhelmov snežniški zeliščni alop.

Poduk rabljenja se vsaki flaši pridá.

Zapečaten originalna flaša stane 1 gold. 25 kr. in se vedno frišen dobiva pri narejaču samem

**Fr. Wilhelmu,** lekarju v Neunkirchnu,  
Nižje Avstrijsko.

Zadelovanje se računa na 20 kr.

Pravi Wilhelmov snežniški zeliščni alop se dobiva tudi le pravi pri mojih gospodih jemalcih

v Ljubljani: **Peter Lassnik,**

v Postojni: J. A. Kupferschmidt, lekar; v Zagrebu: Sig. Mittlbach, lekar; v Celji: Baumbachova lekarna in F. Rauscher; v Gradcu: Wend. Trnkoczy, lekar; v Gorici: A. Franzoni, lekar; v Kranju: Karel Šavnik, lekar; v Mariboru: Alojzi Kvandest; v Rudolfovem: Dom. Rizzoli, lekar; v Trbižu: Alojzi v. Prean, lekar; v Trstu: C. Zanetti, lekar; v Beljaku: Ferd. Scholz, lekar. (392—1)